

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Adroddiad i gyfarfod Cabinet Cyngor Gwynedd

Dyddiad y cyfarfod:	22ain o Fai, 2018
Aelod Cabinet:	Y Cyngorydd Ioan Thomas
Swyddog Cyswllt:	Llyr Jones, Uwch Reolwr Economi a Chymuned
Rhif Ffôn Cyswllt:	Est 32219
Teitl yr Eitem:	Rhaglen Targedu Buddsoddiad mewn Adfywio, Llywodraeth Cymru

1. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

- Cymeradwyo'r Strategaeth Adfywio Rhanbarthol drafft er mwyn ei chyflwyno i Lywodraeth Cymru
- Nodi gofyniad y Cabinet fod ymrwymiad o fewn y Strategaeth ddrafft bod gwaith adnabod ac ymateb i faterion sy'n ymwneud ag amddifadedd gwledig yn derbyn sylw yn ystod 2018/9
- Fod gwaith pellach yn cael ei wneud er mwyn ystyried cyfloedd posib o'r Rhaglen TRI gyda'r bwriad o gyflwyno adroddiad pellach i'r Cabinet yn amlinellu cynigion arfaethedig

2. Y RHESWM DROS YR ANGEN AM BENDERFYNIAD

- 2.1 Mae Llywodraeth Cymru wedi nodi'r angen am Gynllun Adfywio Rhanbarthol yn cynnig fframwaith strategol a chyd-destun ar gyfer cynigion fel rhan o'i Raglen Adfywio newydd. Mae angen cyflwyno a chymeradwyo'r Cynllun Rhanbarthol cyn bydd Llywodraeth Cymru yn derbyn ceisiadau am fuddsoddiad.

3. CYFLWYNIAD

Rhaglen Targedu Buddsoddiad mewn Adfywio

- 3.1 Yn ystod mis Hydref 2017, cafodd Rhaglen Targedu Buddsoddiad mewn Adfywio (TRI) ei lansio gan Lywodraeth Cymru. Dyma raglen sy'n olynu Lleoedd Llewyrchus Llawn Addewid (VVP), ac mae cyfanswm o hyd at £100 miliwn ar gael yn y gyllideb yn ystod cyfnod cychwynnol o dair blynedd ar gyfer 2018-2021.
- 3.2 Nod y rhaglen yw cefnogi prosiectau sy'n hyrwyddo adfywiad economaidd, gyda gweithgareddau sy'n canolbwyntio ar unigolion ac ardaloedd sydd â'r angen mwyaf. Bydd y rhaglen yn medru ystyried cyfraniad buddsoddiad cyfalaf o hyd at 70% o gostau cymwys. Mae copi o ganllawiau'r Rhaglen TRI wedi eu cynnwys fel Atodiad 1.

- 3.3 Yn wahanol i drefniadau blaenorol, gofyniad y rhaglen hon yw bod trefniadau cadarn ar waith o ran partneriaeth a llywodraethu rhanbarthol o'r dechrau er mwyn cytuno ar gynllun adfywio cyffredinol, blaenoriaethu cynigion buddsoddi a darparu sicrwydd ynghylch y broses benderfynu.
- 3.4 Mae'r Rhaglen TRI hefyd yn nodi'r angen am Gynllun Rhanbarthol ar gyfer Adfywio yn cynnwys fframwaith strategol a darparu cyd-destun ar gyfer cynigion. Nodir hefyd fod angen cyflwyno a chymeradwyo'r Cynllun Rhanbarthol cyn bydd Llywodraeth Cymru yn derbyn ceisiadau am fuddsoddiad.
- 3.5 Mae'r Mae'r rhaglen hefyd yn amlinellu dyraniad tybiannol rhanbarthol ar gyfer y cyfnod 2018-21:

Rhanbarth	Dyraniad tybiannol
Gogledd Cymru (6 ALI)	£22 miliwn
Canolbarth Cymru (2 ALI)	£7 miliwn
De-ddwyrain Cymru (10 ALI)	£44 miliwn
De-orllewin Cymru (4 ALI)	£27 miliwn

- 3.6 Bydd y dyraniadau gwirioneddol yn dibynnu ar ansawdd y prosiectau a gymeradwyir o dan y Rhaglen. Cyllideb cyfalaf sydd yn cael ei darparu drwy'r gronfa ac uchafswm cyfradd ymyrraeth Llywodraeth Cymru fesul prosiect yw 70%.
- 3.7 Unwaith y bydd y Cynlluniau Rhanbarthol ar gyfer Adfywio wedi'u cyflwyno a'u derbyn bydd Cronfa Datblygu Prosiect ar gael ar gyfer pob rhanbarth. Pwrpas y gronfa fydd archwilio ymhellach hyfywedd cynigion y prosiect ac i gynorthwyo i fireinio manylion y prosiect. Gellid defnyddio cyllid datblygu o hyd at £200k fesul rhanbarth yn flynyddol dros y cyfnod 3 blynedd gychwynol i gynorthwyo i ddatblygu prosiectau'n gynnar. Bydd y Gronfa Datblygu Prosiectau yn darparu cyfraniad o 50% ar gyfer costau o'r fath.

Strategaeth Adfywio Ranbarthol drafft ar gyfer Gogledd Cymru

- 3.8 Mae swyddogion o Grŵp Swyddogion Adfywio Gogledd Cymru a Grŵp Rheoli Rhaglen Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru yn arwain yr ymateb o Ogledd Cymru i'r cyfle hwn. Yn ystod y trafodaethau hyn, cytunwyd y dylid paratoi Strategaeth Adfywio ar gyfer Gogledd Cymru, ac y dylai hwn nodi gweledigaeth ac amcanion ar gyfer adfywio tan 2035, gan roi blaenoriaethau i lywio datblygiad rhaglenni gwaith yn y dyfodol, a dylai helpu i alinio'r broses adfywio â'r broses ar gyfer twf economaidd sy'n dilyn yr un amserlen.
- 3.9 Y blaenoriaethau sydd wedi eu hadnabod ar gyfer y Strategaeth Adfywio drafft yw:
- Lleihau anghydraddoldeb
 - Cynyddu cyflogaeth
 - Moderneiddio canol trefi
 - Gwella'r cynnig tai
 - Cryfhau'r economi ymwelwyr

- Amddiffyn yr economi wledig
- Gwella iechyd pobl leol

3.10 Mae copi o'r Strategaeth Adfywio Ranbarthol wedi ei chynnwys fel Atodiad 2.

3.11 Er mwyn adnabod ardaloedd o angen, mae'r Strategaeth ddrafft yn cyfeirio'n bennaf at ddata Mynegrif Amddifadedd Lluosog ar gyfer Cymru (gweler Atodiad 2 o'r Strategaeth). Mae'r Strategaeth hefyd defnyddio methodoleg dadansoddi clwstwr er mwyn adnabod yr ardaloedd (trefi) hynny gyda chanran uchaf o'r boblogaeth sydd o fewn 10% mwyaf difreintiedig yng Nghymru. O ganlyniad, mae'r rhestr o'r trefi mwyaf difreintiedig yn cynnwys Rhyl, Wrecsam, Bangor, Bae Colwyn a Llysfaen, Caernarfon, Newbridge/Cefn/Plas Madog, Treffynnon, Shotton, Llandudno, Dinbych, Caergybi ac Aberle/Phensarn.

3.12 O safbwynt blaenoriaethau rhaglen TRI dros y cyfnod 2018-21, mae'r Strategaeth yn argymhell y blaenoriaethu prosiectau adfywio canol tref y 4 anheddle ar frig y rhestr, sef Rhyl, Wrecsam, Bangor a Bae Colwyn.

3.13 Yn ogystal, mae'r Strategaeth hefyd yn adnabod prosiectau blaenoriaeth ar sail Themâu penodol

- Thema Tai (adnewyddu adeiladau gwag) - Mynd i'r afael ag anghenion o ran tai ac adfywio gan gynnwys y sector rhentu preifat
- Thema Tai (ardaloedd adnewyddu) – gan ystyried parhad o'r rhaglenni Adnewyddu Tai
- Adeiladau Pwysig – cefnogaeth ar gyfer prosiectau i ailddatblygu neu aildefnyddio adeiladau pwysig y tu allan i'r pedair tref o flaenoriaeth ar gyfer anghenion adfywio.

3.14 Fel rhan o'r trafodaethau rhanbarthol, mae dyraniadau ariannol tybiannol sy'n seiliedig ar y gyllideb TRI bresennol wedi eu crybwyll ar gyfer gweithredu agweddau o'r Strategaeth ranbarthol :

	Gweithgaredd / Blaenoriaeth	Dyraniad tybiannol	Cyfanswm
1.	Adfywio Canol Trefi		£11.25m
	<i>Rhyl</i>	£4m	
	<i>Wrecsam</i>	£2m	
	<i>Bangor</i>	£3m	
	<i>Bae Colwyn</i>	2.25m	
2.	Tai : Adnewyddu Adeiladau Gwag / Ardaloedd Adnewyddu		£9.2m
	<i>Gwynedd</i>	£1.5m	
	<i>Ynys Môn</i>	£1.8m	
	<i>Sir Dinbych</i>	£1.5m	
	<i>Sir Flint</i>	£0.9m	
	<i>Sir Conwy</i>	£1.5m	
	<i>Sir Wrecsam</i>	£2.0m	
3.	Adeiladau Allweddol		2.5m
	Manylion i'w datblygu	£2.5m	
	Cyfanswm		£22.95m

3.15 Dylid pwysleisio mai dyraniad ariannol tybiannol yn unig ydynt, a byddai unrhyw ymrwymiad ariannol yn ddibynnol ar gyflwyno Cynlluniau Prosiect fyddai yn cwrdd â gofynion Rhaglen TRI. Dylid nodi hefyd fod Cynllun Gweithredu o fewn y Strategaeth Ranbarthol drafft yn cynnwys buddsoddiad posib o £29m o'r Gronfa TRI gan amlygu'r angen pellach am fuddsoddiad yn y rhanbarth, a'r uchelgais i ddenu buddsoddiad pellach i Ogledd Cymru.

Cynllun Adfywio Canol Dinas Bangor

3.16 Mae'r Strategaeth Ranbarthol ddrafft yn adnabod dinas Bangor ymysg prif flaenoriaethau ar gyfer targedu adnoddau adfywio ar gyfer y cyfnod 2018-21. Dros y blynyddoedd diwethaf, mae'r ddinas wedi wynebu sawl her a chyfnod o newid gan danseilio ei swyddogaeth fel canolfan fanwerthu isranbarthol.

3.17 Yn ystod 2016, fe sefydlwyd Partneriaeth Dinas Bangor gan ddwyn ynghyd ystod o bartneriaid yn awyddus i gyd-weithio i ddatblygu a gweithredu strategaeth newydd ar gyfer y ddinas. Mae'r bartneriaeth yn cynnwys cynrychiolaeth o nifer o wahanol sefydliadau gan gynnwys Cyngor Gwynedd, Cyngor Dinas Bangor, Llywodraeth Cymru, Prifysgol Bangor, Pontio, Bwrdd Iechyd Betsi Cadwaladr, Partneriaeth Tai, Grŵp Llandrillo Menai, ac Ardal Gwella Busnes y ddinas.

3.18 Yn dilyn sefydlu'r Bartneriaeth, gwnaethpwyd gwaith pellach i baratoi strategaeth adfywio ar gyfer y ddinas. Mae'r Strategaeth yn seiliedig ar dair prif thema

- a) Datblygu a'r Amgylchedd – sydd yn canolbwyntio ar ymateb i gyflwr gwael adeiladau ac amgylchedd ardal fasnachol canol y ddinas.
- b) Economi a Hyrwyddo - gan gynnwys cryfhau sectorau proffesiynol yn y ddinas drwy wneud defnydd o adeiladau segur, pecynnau cefnogi busnes a gweithgareddau i hyrwyddo a marchnata'r ddinas ac annog buddsoddiad sector breifat
- c) Tai, Iechyd a Llesiant – gan gynnwys uwchraddio a gwella stoc dai yn y ddinas, adnewyddu adeiladau segur, ynghyd â mesurau perthnasol i gefnogi amodau byw iach a chynnig mynediad i wasanaethau iechyd a llesiant

3.19 Mae'r Strategaeth hefyd yn cynnig pecyn o gynigion arfaethedig ar gyfer ymateb i'r anghenion a chyfloedd sydd berthnasol i'r themâu hyn. Serch hynny, rhagwelir fod angen gwaith rhagbaratoi pellach ar gyfer datblygu cynigion amlinellol yn prosiectau manwl, ac mae'r rhaglen waith yn cael ei adolygu gan y Bartneriaeth.

4. RHESYMEG A CHYFIAWNHAD DROS ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

4.1 Mae Rhaglen TRI yn cynnig fframwaith adfywio newydd Llywodraeth Cymru, gyda chyllideb o hyd at £100m ar gael yn ystod cyfnod cychwynnol o dair blynedd ar gyfer 2018-21. Bydd awdurdodau lleol, ynghyd â sefydliadau partner, yn gallu gwneud cais am fuddsoddiad cyfalaf ar gyfer prosiectau sy'n hyrwyddo adfywio economaidd gyda'r nod o sicrhau datblygu cynaliadwy ehangach lle mae gweithgareddau'n canolbwyntio ar yr unigolion a'r ardaloedd y mae ei angen fwyaf arnynt.

4.2 Yn unol â chanllawiau'r Rhaglen TRI, mae angen Cynllun Rhagbarthol ar gyfer adfywio cyn cynnwys fframwaith strategol a darparu cyd-destun ar gyfer cynigion. Mae arweiniad clir wedi ei dderbyn gan Llywodraeth Cymru yn cadarnhau'r angen i

bob un o'r chwe Awdurdod Lleol yng Ngogledd Cymru gefnogi strategaeth ranbarthol er mwyn i Ogledd Cymru gael mynediad at gyllid Rhaglen TRI.

- 4.3 Mae'r Strategaeth Adfywio Ranbarthol drafft wedi ei pharatoi ar y cyd gyda grŵp swyddogion adfywio Gogledd Cymru, a hynny mewn cyfnod byr o amser. Mae bwriad o adolygu'r Strategaeth yn flynyddol, a gobeithir y bydd cyfle i'r ddogfen esblygu o flwyddyn i flwyddyn.
- 4.4 Er mwyn ceisio adnabod ardaloedd o angen, mae'r Strategaeth ddrafft yn cyfeirio'n bennaf at ddata Mynegrif Amddifadedd Lluosog ar gyfer Cymru. O ystyried mai'r Mynegai yw'r ffordd gydnabyddedig o fesur amddifadedd, ystyrir fod y fethodoleg hon yn addas fel ffordd o dargedu arian ar gyfer adfywio trefol.
- 4.5 Yn ystod trafodaethau rhanbarthol nodwyd hefyd yr angen i fynd i'r afael â thlodi ac anghenion adfywio mewn trefi llai ac mewn ardaloedd gwledig. Mae angen gwaith pellach i ddatblygu'r agweddau hyn, ond yn sgil yr amserlen, nid oedd modd eu hymgorffori i'r Strategaeth ddrafft. Serch hynny, mae'r Strategaeth ddrafft (tud 6) yn nodi'r bwriad o ddatblygu methodoleg ar gyfer categoreiddio amddifadedd mewn cyd-destun gwledig fel rhan o esblygiad y strategaeth.
- 4.6 Byddai oediad mewn cytuno a chyflwyno Cynllun Rhanbarthol yn debygol o effeithio amserlen ar gyfer cyflwyno cynigion o dan Rhaglen TRI. O ganlyniad, argymhellir fod y Cabinet yn cefnogi'r Strategaeth ddrafft, gan nodi'r gofyn fod ymrwymadau sy'n ymwneud âg amddifadedd gwledig yn derbyn sylw yn ystod cyfnod 2018/9.
- 4.7 Yn unol â blaenoriaethau'r Strategaeth Adfywio Ranbarthol drafft, ystyried hefyd fod cyfloedd i ddenu buddsoddiadau ar gyfer Cynllun Adfywio Dinas Bangor drwy'r Rhaglen TRI. Yn wahanol i'r rai o'r trefi eraill ar draws y Gogledd, nid yw dinas Bangor wedi bod yn rhan o'r Rhaglen Adfywio VVP, ac felly mae gwaith cychwynnol i sefydlu rhaglen.
- 4.8 Gofynnir am gefnogaeth y Cabinet i ystyried cyfloedd posib drwy dargedu adnoddau Rhaglen TRI, ac i fwrw ymlaen gyda'r gwaith o baratoi pecyn a chynigion cysylltiedig Bwriedir cyflwyno adroddiad pellach i'r Cabinet ar y pecyn arfaethedig, gan gynnwys manylion prosiectau / gweithgareddau, pecyn ariannol (gan gynnwys unrhyw arian cyfatebol), allbynnau a threfniadau rheoli / llywodraethu.

5. CAMAU NESAF AC AMSERLEN

- 5.1 Yn amodol o dderbyn cefnogaeth chwe Awdurdod Lleol yng Ngogledd Cymru, bwriedir cyflwyno'r Strategaeth Adfywio Ranbarthol i Lywodraeth Cymru erbyn diwedd mis Mai 2018.
- 5.2 Yn amodol i gymeradwyo'r Strategaeth Ranbarthol, rhagwelir y byddai Llywodraeth Cymru yn gwahodd cynigion o'r Rhaglen TRI o tua fis Gorffennaf 2018 ymlaen.

6. UNRHYW YMGYNGHORIADAU A GYNHALIWYD CYN ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

6.1 Barn y Swyddogion Statudol:

i. Y Swyddog Monitro

Er nad oes gennyf sylwadau penodol o safbwynt priodoldeb y cynnig deallaf fod gwaith pellach yn dilyn yn y dyfodol fydd yn rhoi cyfle i sicyrhau fod y trefniadau llywodraethu yn y Strategaeth yn bwrpasol ac eglur.

ii. Y Pennaeth Cyllid

Llwyddwyd i gytuno dyraniad tybiannol hael o £4.5 miliwn i Wynedd o'r cyfanswm o hyd at £100 miliwn sydd ar gael i Gymru gyfan gan Raglen Adfywio Llywodraeth Cymru yn ystod 2018-2021. Bydd £3m ohono ar gyfer adfywio canol tref Bangor, a £1.5m ar gyfer adnewyddu tai / adeiladau gwag o fewn cyfanswm £22.95m yn strategaeth rhanbarth gogledd Cymru. Cyfradd ymyrraeth Llywodraeth Cymru yw 70%, felly bydd angen cyfraniad 'lleol' o 30% ar gyfer costau prosiectau. Gofynnir yn rhan 4.8 o'r adroddiad am gefnogaeth rŵan i ystyried cyfleodd a pharatoi cynigion, gyda'r bwriad i gyflwyno adroddiad pellach i'r Cabinet ar y pecyn arfaethedig, gan gynnwys pecyn ariannol, a manylion yr arian cyfatebol fydd angen gan y Cyngor, ar ôl cynnal trafodaethau am brosiectau gweithredol gyda phartneriaid a 3ydd partion.

6.2 Barn yr Aelod Lleol

Dim yn fater lleol

6.3 Canlyniad Unrhyw Ymgynghoriad

Dim i'w nodi

ATODIADAU

Atodiad 1 : Canllawiau Rhaglen Targedu Buddsoddiad mewn Adfywio

Atodiad 2 : Strategaeth Adfywio Ranbarthol drafft ar gyfer Gogledd Cymru